

Judikatūras krājums

Lieta C-617/10

**Åklagaren
pret
Hans Åkerberg Fransson**

(Haparanda tingsrätt lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Eiropas Savienības Pamattiesību harta — Piemērošanas joma — 51. pants — Savienības tiesību piemērošana — Rīcības, kas apdraud vienu no Savienības pašas resursiem, novēršana — 50. pants — Princips *ne bis in idem* — Valsts sistēma, kurā paredzēti divi atsevišķi procesi, administratīvais un kriminālais, lai sodītu par vienu un to pašu prettiesisko darbību — Saderība

Kopsavilkums – Tiesas (virspalāta) 2013. gada 26. februāra spriedums

1. *Prejudiciāli jautājumi — Tiesas kompetence — Ierobežojumi — Lūgums interpretēt Savienības Pamattiesību hartu — Valsts tiesiskais regulējums ar piesaistes elementu Savienības tiesībām — Tiesas kompetence*

(LESD 267. pants; Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 51. panta 1. punkts)

2. *Pamattiesības — Eiropas Savienības Pamattiesību harta — Piemērošanas joma — Valsts tiesiskais regulējums ar piesaistes elementu Savienības tiesībām — Tiesiskais regulējums, kurā paredzēti sodi par Savienības tiesību normu pārkāpumiem — Dalībvalsts rīcība, kura šajās tiesībās nav pilnībā noteikta — Hartas, kā arī pamattiesību aizsardzības valsts standartu piemērojamība*

(LESD 325. pants; Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 51. panta 1. punkts; (Padomes Direktīvas 77/388 2. un 22. punkts un Padomes Direktīvas 112/2006 2. pants, 250. panta 1. punkts un 273. pants)

3. *Pamattiesības — Princips *ne bis in idem* — Administratīvo un kriminālo sodu kumulēšana par vienu pārkāpjošu darbību — Krāpšanās ar nodokļiem — Minētā principa pārkāpums — Neesamība*

(Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 50. pants)

4. *Prejudiciāli jautājumi — Tiesas kompetence — Ierobežojumi — Vispārīgi vai hipotētiski jautājumi — Abstrakta un pilnībā hipotētiska rakstura jautājumi attiecībā uz pamatlietas priekšmetu — Nepieņemamība*

(LESD 267. pants)

5. *Pamattiesības — Eiropas Cilvēktiesību konvencija — Saikne starp konvencijas un valsts tiesību normu — Saikne, kas neietilpst Savienības tiesību normu piemērošanas jomā*

(LES 6. panta 3. punkts; Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 52. panta 3. punkts)

6. *Eiropas Savienības tiesības — Pārākums — Tiesu prakse ierobežot pienākumu nepiemērot tiesību normu, kas ir pretrunā Eiropas Savienības Pamattiesību hartas normai — Nepieļaujamība*

(LESD 267. pants; Eiropas Savienības Pamattiesību harta)

1. Eiropas Savienības Pamattiesību hartas piemērošanas joma attiecībā uz dalībvalstu rīcību ir definēta tās 51. panta 1. punktā, saskaņā ar kuru Hartas noteikumi attiecas uz dalībvalstīm tikai tad, ja tās īsteno Savienības tiesību aktus. Savienības tiesību sistēmā garantētās pamattiesības ir jāpiemēro visās situācijās, kuras regulē ar Savienības tiesībām, taču ne ārpus šādām situācijām.

Tādējādi Tiesa atbilstoši Hartai nevar novērtēt tādu valsts tiesisko regulējumu, kas neietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā. Turpretī, ja valsts tiesību akti ietilpst šo tiesību piemērošanas jomā, Tiesai, atbildot uz lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, ir jāsniedz visi nepieciešamie interpretācijas elementi, lai valsts tiesa varētu izvērtēt minēto valsts tiesību aktu atbilstību pamattiesībām, kuru ievērošanu Tiesa nodrošina.

(sal ar 17. un 19. punktu)

2. Ja dalībvalsts tiesa tiek lūgta pārbaudīt tādas valsts tiesību normas vai valsts pasākuma saderību ar pamattiesībām, kas tādā situācijā, kurā dalībvalsts rīcība nav pilnībā noteikta ar Savienības tiesībām, īsteno šīs tiesības Hartas 51. panta 1. punkta izpratnē, tad valsts iestādes un tiesas var piemērot valsts standartus pamattiesību aizsardzībai, ja vien šī piemērošana neaizskar to aizsardzības līmeni, kāds tiek garantēts ar Hartu, kā to ir interpretējusi Tiesa, kā arī Savienības tiesību pārākumu, vienotību un efektivitāti. Šajā ziņā tad, ja valsts tiesām ir jāinterpretē Hartas noteikumi, tām ir iespēja un noteiktos gadījumos pienākums vērsties Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam.

No tā izriet, ka tāds nodokļa uzrēķins un kriminālvajāšana par krāpšanu nodokļu jomā pievienotās vērtības nodokļa jomā nepatiesi sniegtas informācijas dēļ, ir Direktīvas 2006/112 par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (iepriekš Sestās direktīvas 2. un 22. pants) 2. panta, 250. panta 1. punkta un 273. panta un LESD 325. panta un tātad Savienības tiesību īstenošana Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 51. panta 1. punkta izpratnē.

Fakts, ka valsts tiesiskie regulējumi, kas ir iepriekš minēto nodokļa uzrēķinu un kriminālvajāšanas pamatā, nav tikuši pieņemti, lai transponētu Direktīvu 2006/112, nav tāds, ar ko var atspēkot šo secinājumu, ja to piemērošana ir vērsta uz to, lai sodītu par minētās direktīvas normu pārkāpumu, un to mērķis tātad ir īstenot līgumā dalībvalstīm noteikto pienākumu efektīvi sodīt par rīcību, kas apdraud Savienības finanšu intereses.

(sal. ar 27.–30. punktu)

3. Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 50. pantā ietvertajam *ne bis in idem* principam nav pretrunā tas, ka dalībvalsts par tiem pašiem faktiem saistībā ar deklarēšanas pienākumu pievienotās vērtības nodokļa jomā neizpildi secīgi paredz nodokļa uzrēķinu un kriminālsodu, ciktāl pirmais sods nav krimināltiesiska rakstura, kas ir jāpārbauda valsts tiesai.

Lai garantētu pilnīgu ieņēmumu no pievienotās vērtības nodokļa gūšanu un šādi aizsargātu Savienības finanšu intereses, dalībvalstīm ir izvēles brīvība attiecībā uz to, kādus sodus piemērot. Tātad tie var būt administratīvi sodi, kriminālsodi vai abu kombinācija. Tikai tad, ja nodokļa uzrēķinam ir krimināltiesisks raksturs Hartas 50. panta izpratnē un tas ir kļuvis galīgs, tad šī tiesību norma nepieļauj to, ka kriminālvajāšana par tiem pašiem faktiem tiek veikta pret vienu un to pašu personu.

Lai novērtētu, vai sodiem nodokļu jomā ir krimināltiesisks raksturs, ir piemērojami trīs kritēriji. Pirmais ir pārkāpuma juridiskā kvalifikācija valsts tiesībās, otrais ir pats pārkāpuma veids un trešais ir soda veids un bargums, kuru var piemērot ieinteresētajai personai.

(sal. ar 34., 35. un 37. punktu un rezolutīvās daļas 1) punktu)

4. Skat. nolēmuma tekstu.

(sal. ar 40. un 42. punktu)

5. Savienības tiesības neregulē attiecības starp Eiropas Cilvēktiesību konvenciju un dalībvalstu tiesību sistēmām, un tās arī nenosaka, kādi secinājumi ir jāizdara valsts tiesai kolīzijas gadījumā starp šajā konvencijā garantētajām tiesībām un valsts tiesību normu.

Kaut arī LES 6. punkta 3. punktā ir apstiprināts, ka pamattiesības, kas garantētas Eiropas Cilvēktiesību konvencijā ir Savienības tiesību vispārīgo principu pamats un kaut arī Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 52. panta 3. punktā ir noteikts, ka attiecībā uz tiesībām, kuras atbilst Eiropas Cilvēktiesību konvencijā garantētajām tiesībām, šo tiesību nozīme un apjoms ir tāds pats kā minētajā konvencijā noteiktajām tiesībām, tomēr šī konvencija nav, kamēr Savienība tai nav pievienojusies, juridisks instruments, kas formāli ir iekļauts Savienības tiesību sistēmā.

(sal. ar 44. punktu un rezolutīvās daļas 2) punktu)

6. Savienības tiesībām ir pretrunā tāda tiesu prakse, ar kuru valsts tiesai uzliktais pienākums nepiemērot jebkuru tiesību normu, kas ir pretrunā kādai no Eiropas Savienības Pamattiesību hartā garantētajām pamattiesībām, ir pakļauts nosacījumam, ka šī pretruna skaidri izriet no šīs Hartas teksta vai ar to saistītās judikatūras, ja šāda prakse liedz valsts tiesai pilnvaras pilnībā novērtēt, attiecīgajā gadījumā sadarbojoties ar Eiropas Savienības Tiesu, minētās normas saderību ar šo pašu Hartu.

Šādas prakses sekas ir tādas, ka samazināsies Savienības tiesību efektivitāte, ja tiesai, kuras kompetencē ir piemērot šīs tiesības, tiktu liegtas pilnvaras šajā piemērošanas brīdī darīt visu nepieciešamo, lai netiktu piemērotas tādas valsts tiesību normas, kuras, iespējams, rada šķērsli Savienības tiesību normu pilnīgai efektivitātei.

(sal. ar 46. un 48. punktu un rezolutīvās daļas 3) punktu)